

Univerzitet u Novom Sadu
Filozofski fakultet

Trinaesti međunarodni interdisciplinarni simpozijum

SUSRET KULTURA

Zbornik radova

Novi Sad
2026

Izdavač	Filozofski fakultet Univerzitet u Novom Sadu www.ff.uns.ac.rs
Za izdavača	Prof. dr Milivoj Alanović, dekan
Urednici	Prof. dr Milivoj Alanović Prof. dr Jasna Uhlarik Prof. dr Goran Vasin
ISBN	978-86-6065-987-5
URL	https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadrzaj/2026/978-86-6065-987-5

Trinaesti međunarodni interdisciplinarni simpozijum Susret kultura održan je 2. decembra 2024. godine.

Imejl adresa Skupa: susret.kultura@ff.uns.ac.rs

Programski odbor

Prof. dr Ivana Živančević-Sekeruš

Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, Srbija

Prof. dr Jasmina Grković-Major

Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu, Srbija

Prof. dr Ala Tatarenko

Univerzitet Ivan Franko, Lavov, Ukrajina

Prof. dr Bjorn Hansen

Univerzitet u Regensburgu, Nemačka

Prof. dr Vesna Požgaj Hadži

Univerzitet u Ljubljani, Slovenija

Prof. dr Renate Hansen-Kokoruš

Univerzitet u Gracu, Austrija

Prof. dr Zoran Milutinović

Londonski univerzitetski koledž, Velika Britanija

Prof. dr Sanja Bošković-Danojlić

Univerzitet u Poatjeu, Francuska

Prof. dr Nataša Boškić

Univerzitet Britanske Kolumbije, Kanada

Prof. dr Tomaš Kvoka

Jagelonski univerzitet u Krakovu, Poljska

Prof. dr Santjago Lopes-Rios Moreno

Univerzitet Komplutense u Madridu, Španija

Prof. dr Angela Rihter

Univerzitet Martin Luter u Haleu, Nemačka

Prof. dr Boris Dudaš

Univerzitet u Rijeci, Hrvatska

Prof. dr Ioana Vid

Zapadni univerzitet u Temišvaru, Rumunija

Prof. dr Marija Omazić

Univerzitet u Osijeku, Hrvatska

Prof. dr Mikloš Kontra

Univerzitet Karolji Gašpar Reformatske crkve, Mađarska

Prof. Dr Norma Anhelika Kuevas Velasko

Univerzitet u Verakruzu, Meksiko

Organizacioni odbor, Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu

Prof. dr Milivoj Alanović

Dekan

Prof. dr Dejan Pajić

Prodekan za finansije

Prof. dr Danijela Prošić

Odsek za anglistiku

Prof. dr Goran Vasin

Odsek za istoriju

Prof. dr Jasna Uhlarik

Odsek za slovakistiku

Prof. dr Nataša Milićević

Odsek za anglistiku

Prof. dr Mina Đikanović

Odsek za filozofiju

Prof. dr Katalin Ozer

Odsek za germanistiku

Prof. dr Aniko Novak

Odsek za hungarologiju

Prof. dr Đura Hardi

Odsek za istoriju

Prof. dr Aleksandra Blatešić

Odsek za italijanske i iberoameričke studije

Prof. dr Vladimir Gvozden

Odsek za komparativnu književnost

Prof. dr Smiljana Milinkov

Odsek za medijske studije

Prof. dr Slađana Zuković

Odsek za pedagogiju

Prof. dr Ljiljana Mihić

Odsek za psihologiju

Prof. dr Tatjana Đurin

Odsek za romanistiku

Prof. dr Marina Puja Badesku

Odsek za rumunistiku

Doc. dr Ana Riman Simunović

Odsek za rusinistiku

Prof. dr Marija Stefanović

Odsek za slavistiku

Prof. dr Marina Šimak Spevakova

Odsek za slovakistiku

Prof. dr Jovana Škorić

Odsek za socijalni rad

Doc. dr Vladan Vidicki

Odsek za sociologiju

Prof. dr Milan Ajdžanović
Prof. dr Nevena Varnica

Odsek za srpski jezik i lingvistiku
Odsek za srpsku književnost

Izvršni odbor, Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu

Prof. dr Jasna Uhlarik
Prof. dr Goran Vasin
Prof. dr Zoran Paunović
Prof. dr Željko Milanović
Dr Nina Ilić
Doc. dr Mila Dragić
Doc. dr Marina Tokin
Doc. dr Paulina Čović
Dr Marija Marić
Doc. dr Senka Slijepčević
Doc. dr Nataša Tančić
Doc. dr Lazar Atanasković
Doc. dr Zlatimir Gajić
Isidora Gordić Fisković
Ljiljana Siriški

Odsek za slovakistiku
Odsek za istoriju
Odsek za anglistiku
Odsek za srpsku književnost
Odsek za anglistiku
Odsek za srpski jezik i lingvistiku
Odsek za srpsku književnost
Odsek za istoriju
Odsek za istoriju
Odsek za pedagogiju
Odsek za pedagogiju
Odsek za filozofiju
Odsek za medijske studije
Kabinet dekana
Kancelarija za međunarodnu saradnju

Kristina Ostojić

Kancelarija za međunarodnu saradnju

Dr Tomislav Bukatarević

Kancelarija za međunarodnu saradnju

Aleksandra Mirković

Kancelarija za međunarodnu saradnju

Maja Hovanjski

IT sektor

Zoran Milošević

IT sektor

Igor Lekić

Izdavačka delatnost

Miladin Trifković

Tehnička služba

Jaroslav Kovač

Odsek za medijske studije

Recenzenti

Prof. dr Milan Ajdžanović
Prof. dr Neda Andrić
Prof. dr Dragutin Avramović
Prof. dr Vladimir Barović
Prof. dr Oto Beke
Prof. dr Erika Bence
Prof. dr Anamaria Bene
Dr Milivoj Bešlin
Prof. dr Isidora Bjelaković
Prof. dr Slobodan Bjelica
Prof. dr Boro Bronza
Prof. dr Eržebet Čanji
Prof. dr Marko Čudić
Prof. dr Ilijana Čutura

Doc. dr Marina Ćirić
Doc. dr Mirjana Daničić
Prof. dr Nataša Dragin
Prof. dr Jasmina Dražić
Prof. dr Jelena Drljević
Prof. dr Dunja Dušanić
Prof. dr Bojan Đorđević
Prof. dr Dejan Đorđić
Doc. dr Ljubica Đurić
Prof. dr Tatjana Đurin
Prof. dr Osman Emin
Doc. dr Ivana Georgijev
Prof. dr Vladislava Gordić Petković
Prof. dr Snežana Gudurić

Doc. dr Elma Halilović
Prof. dr Jarmila Hodolić
Prof. dr Hargita Horvat Futo
Prof. dr Aleksandra Izgarjan
Prof. dr Danijela Janjić
Prof. dr Jelena Jovanović Simić
Prof. dr Nadežda Jović
Dr Marina Jurišić
Prof. dr Virna Karlić
Prof. dr Jasmina Klemenović
Doc. dr Milena Kojić
Prof. dr Dragica Koljanin
Prof. dr Bojana Kovačević Petrović
Prof. dr Borko Kovačević
Prof. dr Zorana Kovačević
Doc. dr Nenad Krcić
Prof. dr Sanja Krimer Gaborović
Prof. dr Marina Kurešević
Prof. dr Jelena Kusovac
Doc. dr Andrijana Maloku
Prof. dr Saša Marković
Prof. dr Slobodan Marković
Doc. dr Nemanja Mičić
Prof. dr Borivoje Milošević
Prof. dr Ivana Mitić
Doc. dr Jelena Mladenović
Doc. dr Nikoleta Momčilović
Doc. dr Merima Muslić
Prof. dr Stefan Ninković
Prof. dr Nenad Ninković

Prof. dr Predrag Novakov
Dr Slobodan Novokmet
Doc. dr Jelena Osmanović Zajić
Prof. dr Beatriks Osko
Prof. dr Slobodan Pavlović
Prof. dr Marina Petrović-Jilich
Dr Snežana Petrović
Doc. dr. sc. Jasna Poljak Rehlicki
Prof. dr Tvrtko Prčić
Prof. dr Biljana Radić-Bojanić
Prof. dr Roberto Rusi
Doc. dr Bolgarka Sabo Laki
Prof. dr Mirjana Sekulić
Prof. dr Milan Stančić
Prof. dr Strahinja Stepanov
Prof. dr Snežana Stojšin
Dr Žarka Svirčev
Prof. dr Zorica Šaljić
Prof. dr Biljana Šimunović-Bešlin
Prof. dr Marko Škorić
Doc. dr Snežana Štrangarić
Doc. dr Zuzana Tirova
Doc. dr Tanja Todorović
Prof. dr Eva Toldi
Doc. dr Gorica Tomić
Prof. dr Nenad Tomović
Prof. dr Rade Veljanovski
Prof. dr Snežana Vučković
Dr Nataša Vulović Emonts
Dr Eleonora Zvalena

Svi radovi objavljeni u Zborniku radova sa Trinaestog međunarodnog interdisciplinarnog simpozijuma *Susret kultura* anonimno su recenzirani i dobili su po dve pozitivne recenzije.

Autori su odgovorni za jezičku korektnost svojih radova.

Јелена Милинковић*

Институт за књижевност и уметност,
Београд

УДК 014.3ŽENSKI POKRET”1920/1938”

050.488:004.9”18/19”

Прегледни научни рад

ЖЕНСКИ ПОКРЕТ И ДИГИТАЛНА ХУМАНИСТИКА НА ИНСТИТУТУ ЗА КЊИЖЕВНОСТ И УМЕТНОСТ У БЕОГРАДУ

The paper will present the *Women’s Movement 2020* project, which was implemented at the Institute of Literature and Art in Belgrade within the department specializing in the study of periodicals. The project was launched on the occasion of the one hundred years of the founding and first issue of the *Women’s Movement* magazine (1920–1938). It is the first Yugoslav feminist magazine, as well as the longest-running interwar feminist periodical. The project involved several stages: 1) preparation of the journal bibliography; 2) digitalization of the journal corpus; 3) the organization of an international scientific meeting dedicated to this journal; 4) publication of proceedings from the meeting; 5) creation of a website dedicated to the magazine and the project (www.zenskipokret.org). On the example of this project, the relationship between periodical studies and digital humanities will be considered and the challenges and advantages of meeting the digital space with analog materials will be shown.

Keywords: *Women’s Movement 2020* project, *Women’s Movement* (1920–1938), periodical studies, digital humanities, feminist magazine, digitalization.

У оквиру Института за књижевност и уметност у Београду (ИКУМ) у склопу рада одељења специјализованог за проучавање периодике (Периодика у историји српске књижевности и културе) остварен је спој студија периодике и дигиталне хуманистике.¹ Како је одељење специјализовано за проучавање часописа, методологија проучавања периодичких публикација мењала се током његовог вишедеценијског рада. Са развојем дигиталне хуманистике, а превасходно са развојем технолошких могућности на плану

* jelmilinkovic@gmail.com

¹ Институт за књижевност и уметност преко педесет година има специјализовано одељење за проучавање периодике. Током претходних година група научника и научница за изучавање часописа функционисала је у оквиру пројеката (у последњем пројектном циклусу 2010–2019 реч је о пројекту *Значај српске периодике у проучавању књижевних, културних и националних образаца*), а од 2020. године након трансформације рада Института и нове систематизације, проучавање часописа се одвија у оквиру одељења *Периодика у историји српске књижевности и културе*.

дигитализације и софтверског инжењеринга, истраживања часописа, због своје изазовности и сложености повезала су се са процесима дигиталне обраде текстуалног материјала, као и са предностима и олакшицама које не само дигитално, већ и интернет окружење имају. Наиме, показало се да је могуће унапредити, али и олакшати истраживање периодике. Часописи су врло специфична грађа и њихово проучавање у студијама књижевности често је вишеструко сложено и изазовно. Неретко је реч о изузетно великим корпусима, често су целовити корпуси часописа недоступни на једном месту (библиотека, архив и сл), физичка грађа се неретко налази у лошем стању. Такође, како је књижевност присутна не само у књижевним часописима већ и у оним који су примарно политички, дневно-информативни, струковни, гласила друштва, популарни и сл. претрага књижевних прилога представља додатни изазов. Све ово је утицало на промишљање везе дигиталних алата и студија периодике.

Методологија ових истраживања теоријски је постављена првенствено у студији „Дигитализација књижевне периодике и методологија њеног проучавања“ чији су аутори Милан Миљковић, Биљана Андоновска и Станислава Бараћ² (Миљковић, Андоновска и Бараћ 2012). Иако су анализа и дата решења у овом тексту знатно шира од процеса дигитализације, репрезентације и интерпретације часописа, и крећу се ка визији рашчитаности, претраживости и умрежености база података које садрже часописе и већина њих и даље у (српској) науци о књижевности делује утопистички, један део предложене методологије је реализован управо на примеру часописа *Женски покрет*.

У раду „Дигитализација књижевне периодике и методологија њеног проучавања“ на примерима иностраних пројеката посвећених часописима уочен је „нови тренд у изучавању периодике“, који се односи на „упоредност процеса дигитализације и самог проучавања дате грађе, тј. равноправност функција репрезентације и интерпретације“ (Миљковић и др. 2012: 446). Кључни предлог који аутори ове студије изnose дајући пример пројекта *The Modernist Journals Periodicals* јесте да се креирају јединствена радна окружења унутар којих би се на једном месту нашао дигитализовани корпус

² И други истраживачи на Институту за књижевност и уметност писали су о дигитализацији периодике. У том смислу значајни су радови Бојана Јовића који реферишу на процесе дигитализације везане за (европску) авангардну периодику (Јовић 2011; Јовић 2011; Јовић 2017).

часописа, његова библиографија као и научна обрада, која може бити зборник радова о часопису, појединачне студије и(ли) други материјали (Миљковић и др. 2012: 446). Аутори студије пишу:

Сваки потенцијални сајт са дигитализованом периодиком требало би, дакле, да буде реализован као база података, и у смислу пропратног истраживачког материјала који би се нашао око часописа, и у смислу сложених унакрсних претраживања и повезаности саме периодичке грађе (Миљковић и др. 2012: 453).

Пројекат обухватне обраде часописа *Женски покрет* покренут је конкретним поводом, а то је 100 година од изласка његовог првог броја (1920). Како је пројекат био сложен и финансијски и инфраструктурно, остварен је кроз сарадњу већег броја научних и културних установа и организација. Пројекат је вођен из Института за књижевност и уметност (руковод. Јелена Милинковић). Са методолошког становишта подразумевао је различитост научних приступа: 1) библиографска истраживања, 2) дигитална хуманистика, 3) студије (феминистичке) периодике (в. Milinković 2020).

Часопис *Женски покрет* је први и најдуготечнији феминистички часопис на југословенском простору, и представља један од најзначајнијих облика испољавања организованог феминистичког покрета у нашем окружењу. Часопис је покренуло Друштво за просвећивање жена и заштиту њених права и сам часопис је био орган друштва. Први број је изашао 18. априла 1920. године и различитом динамиком, са мањим или већим прекидима, али ипак континуирано, излазио је све до децембра 1938. године. Како је настајао и развијао се паралелно са Краљевином СХС/Југославијом, уредништво часописа се трудило да, иако се часопис производи и штампа у Београду, има југословенски карактер. Због тога су уреднице настојале да имају сараднице из различитих делова Краљевине, да обрађују теме које се тичу различитих југословенских средина, да се текстови штампају и ћирилично и латично као и на другим језицима сем на српско-хрватском, а најочитија промоција југословенства била је конкретизована и троструким насловом часописа у једном периоду његовог излагања када је на насловној страници стајало *Женски покрет* / *Ženski pokret* / *Žensko gibanje*. Прва уредница часописа била је Зорка Каснар, а затим су часопис као главне

уреднице потписивале Катарина Богдановић, Милева Милојевић, Вера Јовановић, Алојзија Штеби и Даринка Стојановић.³ Власница часописа током целокупног његовог излагања била је Милица Дедијер.⁴ Часопис се бавио различитим темама од гласачког права жена, права на образовање, преко различитих облика борбе против подређеног положаја жена у породици и друштву, социо-економских анализа, медицинских тема, до извештавања о раду женских и феминистичких домаћих и иностраних удружења и организација. Значајан аспект часописа чинила је књижевност, као и књижевна критика (Milinković 2021).

Часопис *Женски покрет* због свега тога представља један од значајних културно-књижевних часописа прве половине 20. века. Како је окупљао велики број сарадника/ца из Краљевине СХС/Југославије и културном делатношћу повезивао три центра новостворене државе: Љубљану, Загреб и Београд, интересовање за грађу овог часописа постоји не само у Србији, већ и у региону, али и на међународном нивоу. Поред тога часопис представља значајно културно наслеђе и због тога што су са њим сарађивали најистакнутији представници и представнице српске/југословенске књижевности и културе тог времена. Часопис не само да је значајно сведочанство еманципаторско-просветитељских процеса карактеристичних за међуратни период у Србији/Југославији (1919–1941), већ нуди и грађу из различитих области културе и уметности, политике, права, социологије. Због свега тога представља прворазредни култури производ прве половине 20. века, чије су трајно чување у дигиталном формату, као и његова научна обрада препознати као значајан подухват у културној и научној заједници у Србији.

Век од његовог оснивања 2020. године је био не само пригодни већ, сходно све снажнијој тенденцији репатријархализације друштва, и прави тренутак за разговор о историји феминизма, али и за разговор о темама које се тичу савременог тренутка, као што су утицај феминизма на конкретне животе жена, место и улога феминизма у друштву, утицај феминизма на

³ Часопис је по оснивању имао књижевни одбор који су чиниле Делфа Иванић, Ружа Винтерштајн, Ружа Стојановић, Паулина Лебл Албала, а касније и Зорка Каснар, Милева Петровић и Анђелија Видаковић.

⁴ О уредницама часописа, као и о његовој власници писала је Зорана Симић у својој докторској тези *Уреднице женске/феминистичке периодике у Краљевини СХС/Југославији: биографски, књижевноисторијски и типолошки аспект* (Симић 2024).

политичке, економске и социјалне процесе, улога феминизма у борби против национализма, милитаризма, насиља и ксенофобије, облици феминистичког деловања, феминизам у академској заједници, однос феминистичке теорије и активизма. Текстови који су штампани у часопису *Женски покрет* анализирају све ове теме и због тога представљају изузетан материјал за обликовање (савременог) феминистичког знања и за самеравање феминистичких достигнућа данашњице са почецима организованог феминистичког покрета на овим просторима (в. Милинковић и Свирчев 2019).

Како је часопис са изузетком неколико студија у којима су се парцијално анализирали одређени сегменти био необрађен, а како је реч о часопису дугог трајања што представља квантитативни изазов приликом проучавања и обраде, било је потребно кренути од самог почетка. Као почетак одређено је паралелно прикупљање фонда часописа у целини на једно место и његова библиографска обрада.

Како је идеја била да се часопис постепено обрађује те да се припреме погодне околности за међународни научни скуп посвећен часопису, кренуло се од библиографске обраде јер је библиографија часописа основни алат за његово проучавање. Целокупни фонд часописа *Женски покрет* се чак није налазио у једној библиотеци, па је за потребе његовог истраживања било потребно „шетати“ од библиотеке до библиотеке како би се часопис у целини прочитао. Делови фонда *Женског покрета* се чувају у Београду у Народној библиотеци Србије и Универзитетској библиотеци „Светозар Марковић“ и у Новом Саду у Библиотеци Матице српске. Израда библиографије је ову грађу систематизовала на једно место и тако олакшала претрагу материјала, учинила је прегледним и доступним податке о сарадничком кругу часописа, свим текстовима који су у њему објављени и темама о којима је у часопису писано, што је у многеме олакшало истраживања овог часописа. Израда библиографије, а посебно њено објављивање и у дигиталном облику, учинило је да садржај часописа постане знатно доступнији. Значајно је упростио процес истраживања посебно оним истраживачицама које нису из Београда или Новог Сада, а посебно онима које нису из Србије.

Средства за израду библиографије обезбеђена су на конкурс *Специјални фокус* организације *Реконструкција женски фонд*. Библиографију су урадиле библиотекарке Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“ у Београду Јованка Пољак и Оливера Иванова, које су

захваљујући међубиблиотечким позајмицама успеле да стекну непосредан увид у све бројеве часописа. Како ауторке библиографије наводе:

библиографска грађа садржи укупно 2557 библиографских јединица. Све библиографске јединице обрађене су *de visu*, односно с књигом у руци, сређене су хронолошки и нумерисане [...] У библиографском опису коришћен је стандард ISBD(CP)⁵ (Пољак и Иванова 2019: 25).

Приликом израде библиографије задржана је структура самих бројева, односно чланци су пописивани хронолошки и онако како су били распоређени у самим часописним свескама. Овакав приступ омогућава прегледнији увид у сам часопис, у структуру сваког појединачног броја, што омогућава да се уоче и синхронијски и дијахронијски процеси, али и компоновање часописних бројева.⁶ Часопис је и регистарски обрађен, па се на крају библиографије налазе *Именски регистар*, *Регистар наслова* и *Предметни регистар*, а такође је разрешена и већина иницијала, псеудонима и некомплетно потписаних аутора/ки. Библиографија је „унапређена“ предговорима. Први је уводна студија „Политика текста и контекста“ (Ј. Милинковић и Ж. Свирчев) у којој се указује на контекст у коме је часопис покренут и у коме је објављиван, упућује се на кључне теме и проблеме које је часопис обрађивао, те се часопис повезује са непосредном прошлосту и савременим тренутком, чиме је истакнут и национални и транснационални аспект овог периодика (Коларић 2019). Други је уводни текст ауторки библиографије где се прецизно описује часопис, као и принципи и поступак библиографског рада. Текст библиографије је прошао процедуру научног издаваштва и након позитивног рецензирања⁷ објављен је 2019. године као 29. књига у едицији *Историја српске књижевне периодике*⁸ Института за књижевност и уметност у Београду.

⁵ International Standard Bibliographic Description of Component Parts.

⁶ Као најпогоднији вид библиографског описивања овакав начин је промишљан управо у оквиру истраживања на одељењу за проучавање периодике ИКУМ-а, која су уобличена закључцима округлог стола (2012), а затим и зборника *Значај библиографије периодике за истраживање књижевности и културе* (2014, ур. Весна Матовић).

⁷ Рецензенткиње: др Биљана Андоновска (ИКУМ), др Гордана Ђоковић (Филолошки факултет, УБ), др Ана Коларић (Филолошки факултет, УБ) и мр Мирослава Малешевећ (Етнографски институт, САНУ).

⁸ Реч је о едицији у којој се представљају кључни и капитални резултати рада одељења за проучавање периодике ИКУМ-а.

Паралелно са израдом библиографије радило се на дигитализацији часописа. Овај сегмент пројекта подразумевао је дигитализацију целокупног фонда часописа и израду сајта на коме би дигитализовани материјал био постављен. Прва фаза пројекта подразумевала је прикупљање грађе часописа. Друга фаза дигитализацију прикупљеног материјала: скенирање прикупљеног материјала, обраду дигитализованог материјала за сајт кроз каталогизацију, израду кључних речи, оптичко препознавање, усклађивање формата текста, као и формирање дигиталне збирке *Женски покрет 1920–1938*. Трећа фаза је подразумевала израду сајта где је дигитална збирка постављена, што је такође подразумевало различите активности као што су софтверска обрада дигиталне платформе, дизајн сајта, постављање дигитализованог материјала, писање пропратног материјала за сајт, лектура и коректура сајта и др. Идеја да постоји сајт са слободним приступом вођена је принципима приступачност и доступност, прегледност и претраживост дигитализованог материјала.

Средства за дигитализацију и израду сајта добијена су 2019. године на конкурс такодашњег Министарства културе и информисања за дигитализацију културног наслеђа. Захваљујући овим средствима дигитализацију читавог фонда урадила је Народна библиотека Србије, а овим процесом је руководила Тамара Бутиган. Дигитализовани материјал постављен је као део виртуелне библиотеке Народне библиотеке Србија, а приступ овом фонду је могућ и преко сајта пројекта *Женски покрет 2020* (www.zenskipokret.org).

Дигитализација је омогућила обједињавање целокупног фонда часописа на једном месту што је значајно олакшало приступ овом часопису и његова истраживања. Важан мотив за формирање дигиталне збирке *Женски покрет* јесте било стање у коме се грађа налазила (лоше стање папира, разлепљене свеске часописа, избледела штампа). Пребацивањем овог материјала у дигитални облик грађа се трајно заштитила и сачувала од пропадања. Такође, кроз претходна истраживања и стални контакт са сарадничком мрежом на националном, регионалном и међународном нивоу, као и кроз рад са студентском популацијом, препознат је висок степен заинтересованости за садржај часописа. Као главна препрека у његовом истраживању истакнута је управо недовољна доступност и непрегледност материјала. Због тога је препозната потреба за дигитализацијом грађе и креирањем сајта где би целокупна заинтересовна публика имала слободан приступ материјалу. Дигитални облик часописне грађе омогућио је њену систематичност и лакшу и бољу претраживост што у перспективи може да прошири досадашња истраживања овог часописа и кванитативно и

квалитативно подстакне нова.⁹ Дигитализација потенцијално доприноси и ширењу постојеће корисничке популације и стицању нове публике из редова академске, студентске, феминистичке и шире културне заједнице. Важан аспект дигитализације овог часописа је и допуна већ постојећег дигиталног репозиторијума периодике Народне библиотеке Србије.¹⁰ Такође, захваљујући овој сарадњи дигитализовани бројеви часописа *Женски покрет* уврштени су у дигиталну колекцију *Europeana Collections*.

Паралелно са дигитализацијом часописа, креиран је и сајт посвећен часопису *Женски покрет* и пројекту *Женски покрет 2020* (www.zenskipokret.org). Сајт је замишљен као дигитална лабораторија где ће бити прикупљене све неопходне информације везане за часопис, као и за пројекат. Због тога су формиране следеће рубрике: *часопис*, где је омогућен приступ дигитализованим бројевима, *библиографија*, где се налази библиографија часописа у дигиталном формату, *илустрације*, где су прикупљене малобројне, али важне илустрације/фотографије из часописа, *текстови*, где се налазе сви појединачни текстови у дигиталном формату који се баве часописом *Женски покрет*, као и зборник радова о часопису, *конференција*, одељак посвећен међународној конференцији о часопису, *галерија* и *новости*. Овако постављен сајт представља радно окружење где се на једном месту у слободном приступу, прегледно и лако доступно, могу наћи материјали и информације о часопису, као и неопходни алати и ресурси за његово проучавање.

Израда библиографије, дигитализација часописа и израда сајта поред тога што су значајни послови и велики пројекти сами по себи, представљали су и припремне радње за међународну конференцију о часопису која је реализована у организацији Института за књижевност и уметност у октобру 2020. године, а чије су уреднице биле Јелена Милинковић и Жарка Свирчев. Током три дана скупа презентовано је преко 40 излагања у чијем фокусу су

⁹ Примери истраживања која су подстакнута овим пројектом и настајала су упоредо са њим или након њега су већ поменута докторска теза Зоране Симић (Симић 2024), као и монографија Ане Коларић *Периодика у феминистичкој учioniци: часопис Женски покрет (1920–1938) и студије књижевности* (Kolarić 2021).

¹⁰ Поред Народне библиотеке Србије дигиталне репозиторијуме часописа имају и Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“ и Библиотека Матице српске. Стално попуњавање ових дигиталних библиотека новим часописима у знатној мери олакшава истраживачки рад у пољу студија књижевности, а посебно оних са фокусом на студије периодике.

била разноврсна проблемска подручја која су конституисала хоризонт уредничке политике и контекст излагања првог и најутицајнијег југословенског феминистичког часописа, а за која се испоставило да су и те како релевантна и актуелна и у савременом друштвеном, академском и политичком контексту.

Следеће 2021. године публикован је зборник радова проистеклог из рада конференције Женски покрет (1920–1938): *зборник радова* као 32. књига научне едиције *Историја српске књижевне периодике* у издању ИКУМ-а, а његове уреднице су Ј. Милинковић и Ж. Свирчев.¹¹ У зборнику су објављене 33 научне студије које су тематски груписане у целине: *Друштвено-политичке линије деловања, Уредничке и језичке политике, Идејна (идеолошка) тежишта и раслојавања, Проституција, Рад и социјална питања, Жене Југославије у Женском покрету / Женском покрету и око њега, Жене Европе у Женском покрету / Женском покрету, Женски покрет и књижевно поље: историјски и савремени аспект, Почеци феминистичке периодике у другим културама.*

Истраживања презентована у зборнику показују да је нужно да научни приступ часопису какав је *Женски покрет* буде интердисциплинаран, те да је тек сагледавањем из различитих научно-методолошких перспектива могуће стећи комплетнију слику о часопису. Објављивањем зборника и његовим постављањем на сајт пројекта комплетиране су активности на пројекту *Женски покрет 2020*. Такође објављивањем зборника комплетиран је процес обраде овог часописа према научним стандардима: библиографија, дигитализација, научна обрада.

ЗАКЉУЧАК

Резултати пројекта *Женски покрет 2020* су: 1) израда библиографије уз подршку организације Реконструкција Женски фонд (Женски покрет (1920–1938): *библиографија*, Пољак и Иванова, 2019); 2) дигитализација целокупног фонд часописа у сарадњи са Народном библиотеком Србије, уз финансијску подршку Министарства културе и информисања Републике Србије; 3) израда сајта www.zenskipokret.org посвећеног часопису, уз

¹¹ Рецензенткиње зборника: др Марија Грујић (ИКУМ, Београд, Србија), проф. др. Магдалена Кох (Универзитет „Адам Мицкијевич“, Познањ, Пољска), др Маријана Хамершак (Институт за етнологију и фолклористику, Загреб, Хрватска).

финансијску подршку Министарства културе и информисања Републике Србије, 4) међународна научна конференција (ИКУМ, октобар 2020) и зборник радова (Женски покрет (1920 – 1938): зборник радова, Милинковић, Свирчев, 2021). Пројекат *Женски покрет 2020* представља јединствен допринос у српској хуманистици и то у студијама периодике, истраживањима југословенског и европског тј. међународног феминизма, као и у дигиталној хуманистици. Пројекат је добио домаћу награду „Анђелка Милић“ и ушао је у финале за европску награду коју додељује ESPRIT (European Society for Periodical Research) где се нашао међу четири најбоља предложена европска пројекта.

Пројекат је резултат вишегодишњих истраживања која се спроводе на Институту за књижевност и уметност, на одељењу за проучавање периодике, и представља методолошки и дисциплинарни помак у односу на претходне пројекте у овој области уз уважавање дотадашњих знања и искустава. Како су претходна истраживања показала, у проучавању часописа, у теоријско-методолошком смислу неопходан је интердисциплинарни приступ који у овом пројекту комплетно примењен. Захваљујући томе одабрани часопис је у целости обрађен и научно описан на неколико нивоа. Радом на овом пројекту обрађен је целокупни фонд часописа *Женски покрет* који броји близу 400 часописних свезака. Израда библиографије часописа омогућила је попис свих чланака, као и израду неопходних регистара, што је обезбедило лакшу прегледност приликом проучавања часописа. Његова дигитализација први пут је окупила целокупни фонд, који се пре овог пројекта није налазио на једном месту, већ су бројеви часописа били у различитим библиотекама, што је током рада на пројекту захтевало међубиблиотечке позајмице и регионалну сарадњу. Захваљујући сарадњи са Народном библиотеком сви бројеви часописа су доступни и рашчитани, те је могућа њихова претраживост по различитим параметрима. У организацији Института за књижевност и уметност, организован је међународни научни скуп посвећен овом часопису који је окупио релевантне стручњаке, а након њега је објављен и зборник радова. Радови овог зборника представљају драгоцен научни допринос историографским, филозофским, књижевно-теоријским, антрополошким, родним, феминистичким и другим студијама које домаћу културну продукцију проучавају у контексту међународних струјања, уз уважавање динамике између локалних и глобалних културних политика и пракси (в. Грујић 2021). Такође, први пут је у српској (и регионалној) научној заједници израђен сајт посвећен једном часопису где су се нашли сви његови бројеви,

дигитално издање библиографије и зборника радова, као и сви прикупљени текстови о овом периоду чиме је направљена дигитална лабораторија за истраживање овог часописа и за прикупљање релевантних информација о њему, а у складу са принципима (лакше) доступности знања и информација. Сајт пројекта је трајна платформа и извор за даља проучавања у областима историје књижевности и културе, феминистичкој и родној историји на овим просторима, као за студије периодике и дигиталну хуманистику. На овај начин је први пут један часопис добио комплетну дигиталну и научну обраду, чиме су постављени нови стандарди за будућа истраживања у овој области.

ЛИТЕРАТУРА

- Грујић, М. (2022). Изводи из рецензија. У Милинковић, Ј., Свирчев, Ж. (Ур.), *Женски покрет (1920–1938): зборник радова* (стр. 575–576). Београд: Институт за књижевност и уметност.
- Јовић, Б. (2011). Европа! Европа? – компаративно проучавање европске авангарде, од папирнатог центра до дигиталне периферије. *Књижевна историја*, 143/144, 89–99.
- Јовић, Б. (2017). Електробиблиотека: од електрификације до ремедија(лиза)ције авангардних часописа. *Књижевна историја*, 163, 183–194.
- Коларић, А. (2019). Изводи из рецензија. У Пољак, Ј., Иванова, О. (Ур.), *Женски покрет (1920–1938): библиографија* (стр. 444–445). Београд: Институт за књижевност и уметност.
- Милинковић, Ј. и Свирчев, Ж. (2019). Политика текста и контекста. У Пољак, Ј., Иванова, О. (Ур.), *Женски покрет (1920–1938): библиографија* (стр. 7–28). Београд: Институт за књижевност и уметност.
- Милинковић, Ј. и Свирчев, Ж. (Ур.) (2019). *Женски покрет (1920–1938): зборник радова*. Београд: Институт за књижевност и уметност.
- Миљковић, М., Андоновска, Б. и Бараћ, С. (2012). Дигитализација књижевне периодике и методологија њеног проучавања. У Вранеш, А., Марковић, Љ., Гвен, А. (Ур.), *Дигитализација културне и научне баштине* (стр. 443–463). Београд: Филолошки факултет.
- Пољак, Ј. и Иванова, О. (Ур.) (2019). *Женски покрет (1920–1938): библиографија*. Београд: Институт за књижевност и уметност.
- Симић, З. (2024). *Уреднице женске/феминистичке периодике у Краљевини СХС/Југославији: биографски, књижевноисторијски и типолошки аспект*. Београд: Филолошки факултет. Одбрањена докторска теза.

- Jović, B. (2011). Comparative (Digital) Literature Studies for an Open Scholarly Society On The Web: The Case of Avant-Garde, *Филолошки преглед*, 2, 41–51.
- Kolarić, A. (2021). *Periodika u feminističkoj učionici: časopis Ženski pokret (1920–1938) i studije književnosti*. Beograd: Fabrika knjiga.
- Milinković, J. (2020). Savremeno proučavanje feminističkih časopisa: *Ženski pokret* (1920–1938). U Stevanović, L., Prelić, M., Lukić Krstanović, M. (Ur.), *Naučnice u društvu* (str. 293–300). Beograd: Etnografski institut SANU.
- Milinković, J. (2021). Feministička književna kritika u *Ženskom pokretu*. У Милинковић, Ј., Свирчев, Ж. (Ур.), *Женски покрет (1920–1938): зборник радова* (стр. 457–480). Београд: Институт за књижевност и уметност.

SADRŽAJ

I KEYNOTE LECTURES

SEĆANJE NA PROFESORA RANKA BUGARSKOG	9
--	---

Tvrtko Prčić

1. UVOD: BIO-BIBLIOGRAFSKI PROFIL	11
---	----

2. RANKO BUGARSKI I FILOZOFSKI FAKULTET	13
---	----

Nataša Kiš

3. ZBIRNI PRIKAZ 12 STARIJIH KNJIGA RANKA BUGARSKOG (1996/97)	19
--	----

Olga Panić Kavgić

4. ZBIRNI PRIKAZ 15 NOVIJIH KNJIGA RANKA BUGARSKOG (2001–2021)	25
---	----

Strahinja Stepanov

5. SRPSKI ŽARGON OČIMA RANKA BUGARSKOG	33
--	----

Gordana Lalić-Krstin

6. SRPSKE SLIVENICE OČIMA RANKA BUGARSKOG	43
---	----

II LINGUISTIC ENCOUNTERS

Aleksandra Blatešić, Jelena Badovinac

KONCEPTI „ROĐENJA“ I „SMRTI“ U ITALIJANSKOJ FRAZELOGIJI I PAREMIOLOGIJI U SVETLU KOGNITIVNOLINGVISTIČKE I LINGVOKULTURNE ANALIZE	51
--	----

Jelena Biljetina

PRENESENA ZNAČENJA LEKSIČKIH JEDINICA S POJMOVIM <i>DOG</i> I <i>PAS</i> U ENGLESKOM I SRPSKOM: KOGNITIVNOLINGVISTIČKA ANALIZA	67
---	----

Nataša Kiš

O ZNAČENJU I KONCEPTUALIZACIJI GLAGOLSKIH IMENICA	83
---	----

Ивана Вилић ФУНКЦИОНАЛНИ ОДНОСИ КЛОДА ВАНДЕЛОАЗА У ИЗРАЖАВАЊУ СПАЦИЈАЛНОСТИ У ФРАНЦУСКОМ И СРПСКОМ ЈЕЗИКУ	97
Tanja Milićev, Sergej Bojović THE IMPACT OF MODAL FLAVOR ON THE CHOICE OF COMPLEMENT TYPE IN SERBIAN	111
Nadežda Silaški, Gordana Lalić-Krstin THE <i>-FLATION</i> COMBINING FORM AS A SOURCE OF LEXICAL INNOVATION AND CREATIVITY IN ENGLISH	127
Virna Karlić, Tomislav Bartol <i>SEX, LIES & INTENSIFIERS</i> : A CORPUS-PRAGMATIC ANALYSIS OF SENSATIONALIST LANGUAGE FEATURES IN MAGAZINE HEADLINES	145
Mira Milić, Olga Panić Kavgić, Aleksandra Kardoš Stojanović SINONIMIJA U SRPSKOJ SPORTSKOJ TERMINOLOGIJI	161
Anna Makišová SKRÁTENÉ SLOVÁ V SLOVENSKOM A SRBSKOM JAZYKU	179
Ана Шпановић, Матија Нешовић НЕКИ АСПЕКТИ СЕМАНТИЧКЕ АНОТАЦИЈЕ ДИГИТАЛНОГ ИЗДАЊА ВУКОВИХ <i>СРПСКИХ НАРОДНИХ ПОСЛОВИЦА</i>	193
Pásztor-Kicsi Mária ÍZNEVEKET TARTALMAZÓ NÖVÉNYNEVEK A MAGYAR ÉS A SZERB NYELVBEN.....	211
Јелена Јанковић МИКОНИМИ (НАЗИВИ ГЉИВА) У ВУКОВИМ <i>СРПСКИМ РЈЕЧНИЦИМА</i> ИЗ 1818, 1852 И 1898. ГОДИНЕ	227
Данка Вујаклија О ПРИСТУПУ ВУКА КАРАЦИЋА СЛОВЕНСКИМ ДИЈАЛЕКТИМА МАКЕДОНИЈЕ	247

Зоран Симић	
УПОТРЕБА ПРЕДЛОГА <i>ПО</i> У ГОВОРУ ПРИЗРЕНСКОГ ПОДГОРА И ПОДРИМЕ	259

III LANGUAGE, CULTURE, TRANSLATION

Edita Andrić	
KULTUROLOŠKI SPECIFIČNE FRAZEOLŠKE JEDINICE I NJIHOVA PREVODIVOST	275

Duška Zvekić-Dušanović	
TRAGOVI SUŽIVOTA U ROMANU <i>SEMPER IDEM</i> ĐORĐA LEBOVIĆA I NJEGOVOG PREVODU NA MAĐARSKI JEZIK.....	289

Diana Prodanović Stankić, Sonja Filipović	
CULTURE-SPECIFIC ITEMS IN TRAVEL BROCHURES: A CONTRASTIVE ANALYSIS OF A TRAVEL BROCHURE TRANSLATED FROM SERBIAN INTO ENGLISH	303

Borislava Eraković	
JEZICI I KULTURE U OGLASIMA ZA PREVODICE U SRBIJI (2009–2024)	321

IV LITERARY ENCOUNTERS OF CULTURE

Ksenija Aykut	
POEZIJA AŞIKA KAO IZRAZ TURSKOG KULTURNOG IDENTITETA.....	341

Marija Mitić	
MEDIJEVISTIČKI KULTURNI I ISTORIJSKI KONTEKSTI I PROŽIMANJA U KNJIŽEVNOM DELU ĐOVANIJA VILANIJA <i>NOVA HRONIKA</i>	353

Utasi Anikó	
A GYERMEKKÖNYVEK SZÖVEG-KÉP VISZONYÁNAK ÉRTELMEZÉSI LEHETŐSÉGEI	365

V MYTH, IDENTITY AND CULTURE

Сања Париповић Крчмар, Милица Софинкић	
ЕГЗИЛ И АУТОФИКЦИЈА – УМИРАЊЕ У ТОРОНТУ ДАШЕ ДРНДИЋ..	379

Наташа Дракулић Козић ПИТАЊЕ ИДЕНТИТЕТА У РОМАНУ <i>LA SANS PAREILLE</i> МИЛИСАВА САВИЋА	399
--	-----

Olivera Žižović PREOBRAŽAJ, (R)EVOLUCIJA I IDENTITET U „PSEĆEM SRCU“ MIHAILA BULGAKOVA	411
--	-----

VI IDENTITY AND MULTICULTURALISM

Mario Liguori LA DEBOLEZZA DEL CONCETTO DI ITALIANITÀ	429
--	-----

Светлана В. Стевановић ПРОЖИМАЊЕ КУЛТУРА У РОМАНУ <i>МАЛИНЊЕ</i> ЛАУРЕ ЕСКИВЕЛ ...	443
---	-----

Јелена Милинковић <i>ЖЕНСКИ ПОКРЕТ</i> И ДИГИТАЛНА ХУМАНИСТИКА НА ИНСТИТУТУ ЗА КЊИЖЕВНОСТ И УМЕТНОСТ У БЕОГРАДУ	459
---	-----

VII SOCIOLOGY, PHILOSOPHY, IDENTITY AND CULTURE

Marica Rajković Perović PERSPEKTIVE ANGAŽOVANE UMETNOSTI	473
---	-----

Miloš Perović NEOLIBERALIZAM, HIPERINDIVIDUALIZAM, NEOKONZERVATIVIZAM I IDENTITETSKE POLITIKE	491
---	-----

Ana Bilinović Rajačić, Jelena Tanasijević, Jovana Čikić KO SKLAPA, A KO ODLAŽE BRAK? – ANALIZA SOCIOLOŠKOG PROFILA MLADIH U VOJVODINI U KONTEKSTU DRUGE DEMOGRAFSKE TRANZICIJE	509
---	-----

VIII HISTORY AND CULTURE

Attila Pfeiffer KRATAK PREGLED DEMOGRAFSKE ISTORIJE BAČKE I BANATA U 18. VEKU	529
---	-----

Daniela Marčok	
SRPSKA ŠTAMPA O LJUDOVITU MIČATEKU (1874–1928), VOĐI VOJVOĐANSKIH SLOVAKA POČETKOM 20. VEKA	547

Péter Vukman	
EVERYDAY LIFE IN CONFLICT. ETHNIC TENSIONS BETWEEN HUNGARIANS AND SOUTH SLAVS IN THE BAJA TRIANGLE (1945–1948)	563

Julia Balla	
<i>DEI CIVITAS CULTURA</i> : THE 34 TH EUCHARISTIC CONGRESS IN BUDAPEST IN THE LIGHT OF CULTURAL EVENTS.....	575

IX CULTURAL CONTEXT IN MEDIA

Дејан Пралица	
100 ГОДИНА РАДИЈА У СРБИЈИ	597

X CULTURAL CONTEXT IN EDUCATION

Milena Letić Lungulov, Nataša Tančić	
INKLUZIJA KAO „KULTURA“ PERSONALNOG RAZVOJA I UČENJA DAROVITIH	613

Stanislava Marić Jurišin, Borka Malčić, Tamara Dragojević	
UTICAJ KULTURE ŠKOLE NA OBRAZOVNE ISHODE UČENIKA	629

Biljana Lungulov, Jovana Milutinović, Gorana Vojčić	
PEDAGOŠKO OSPOSOBLJAVANJE NASTAVNIKA U VISOKOM OBRAZOVANJU: MOGUĆNOSTI UNAPREĐENJA NASTAVNE PRAKSE	643

Марија Б. Нијемчевић Перовић	
ИНТЕРКУЛТУРАЛНОСТ КРОЗ ОБЈЕКТИВ НАСТАВНИХ МАТЕРИЈАЛА: АНАЛИЗА СЛИКОВНИХ САДРЖАЈА У УЏБЕНИЦИМА ЗА НЕМАЧКИ ЈЕЗИК	661

Jovana Turudić, Slađana Zuković, Dušica Stojadinović	
ACADEMIC MOTIVATION OF GENERATION Z STUDENTS.....	675

Dušica Stojadinović, Senka Slijepčević, Jovana Turudić

GENERATION Z STUDENTS' VALUE ORIENTATIONS..... 695

UNIVERZITET U NOVOM SADU

FILOZOFSKI FAKULTET

Dr Zorana Đinđića 2

21000 Novi Sad

Tel: +381 21 450690

www.ff.uns.ac.rs

Priprema za štampu i redizajn korica

Igor Lekić

Elektronsko izdanje

<https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadrzaj/2026/978-86-6065-987-5>

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

316.74:81/82(082)

МЕЂУНАРОДНИ интердисциплинарни симпозијум "Сусрет култура" (13 ; 2024 ; Нови Сад)

Zbornik radova [Elektronski izvor] / Trinaesti međunarodni interdisciplinarni simpozijum "Susret kultura", [2. decembar 2024, Novi Sad] ; [urednici Milivoj Alanović, Jasna Uhlarik, Goran Vasin]. - Novi Sad : Filozofski fakultet, 2026. - 720 str.

Način pristupa (URL): <https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadrzaj/2026/978-86-6065-987-5>. - Nasl. sa naslovnog ekrana. - Opis zasnovan na stanju na dan: 27. 8. 2026. - Radovi na srp. (ćir. i lat.), engl., ital., rum., nem. i rus. jeziku. - Bibliografija uz svaki rad. - Rezime na engl. jeziku uz svaki rad.

ISBN 978-86-6065-987-5

а) Мултикултуралност -- Зборници б) Мултикултурализам -- Интердисциплинарни приступ -- Зборници в) Културни плурализам -- Интердисциплинарни приступ -- Зборници

COBISS.SR-ID 199959049
